

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 8/3 2019 s. 1929-1948, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

İLKOKUL GÖRSEL SANATLAR DERSİ KAZANIMLARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih KARİP*

Geliş Tarihi: Nisan, 2019

Kabul Tarihi: Ağustos, 2019

Öz

Bu çalışmanın amacı 2018 yılında yayımlanan görsel sanatlar dersi ilkökul kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilişsel ve duyuşsal alan basamaklarına göre hangi düzeyde bir dağılım gösterdiğini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla Talim Terbiye Kurulu tarafından 2018 yılında yayımlanan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim programında yer alan 65 ilkökul kazanımı araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Görsel Sanatlar Öğretim programında yer alan kazanımlar Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin bilişsel ve duyuşsal alan basamaklarına göre ayrıştırılmış ve nicelleştirilerek aralarındaki ilişkiler yüzde ve frekans değerleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Görsel sanatlar dersi öğretim programında yer alan 65 ilkökul kazanımlardan 14'ünün duyuşsal alanda olduğu; 51 kazanımın ise bilişsel alanda olduğu görülmüştür. Bilişsel kazanımlar Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi ve bilişsel süreç boyutu doğrultusunda analiz edilmiştir. Sonuç olarak görsel sanatlar dersi ilkökul kazanımları yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre duyuşsal kazanımların bilişsel kazanımları destekler nitelikte ve uygun oranda yer aldığı ortaya çıkmıştır. Bilişsel alan kazanımlarının ise genel olarak yaratma basamağındaki kazanımları gerçekleştirebilecek nicelikte bilimsel süreç boyutuna yerleştirildiği ve programın özel amaçlarını gerçekleştirebilecek nitelikte olduğu söylenebilir. Bununla birlikte özellikle 2. sınıfta yaratma basamağında; 1. ve 4. sınıfta değerlendirme basamağında bir kazanım bulunmaması önemli bir eksiklik olarak görülmektedir.

Ahahtar Sözcükler: Görsel Sanatlar Eğitimi, ilkökul Kazanımları, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi.

AN EVALUATION OF THE PRIMARY SCHOOL ACQUISITIONS OF VISUAL ARTS COURSE ACCORDING TO REVISED BLOOM TAXONOMY

Abstract

The purpose of this study is to investigate how the primary school acquisitions of the renewed visual arts curriculum by 2018 will be distributed in accordance with the revised Bloom Taxonomy. In this study, document analysis method which is one of the qualitative research approaches is used. For this purpose, 65 primary school acquisitions included in the Visual Arts Course Curriculum published by the Board of Education and Discipline in 2018 constitute the data of the research. The acquisitions in the Visual Arts

* Dr. Öğr. Üyesi; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, fkarip@agri.edu.tr

Curriculum are differentiated according to the cognitive and affective domain categories of the Revised Bloom Taxonomy and they were quantified, and the relationships were evaluated by taking the percentage and frequency values into consideration. Of the 65 primary school acquisitions in the visual arts curriculum, it was determined that 13 were in the affective domain and 51 were in cognitive domain. Cognitive acquisitions were analyzed in accordance with the knowledge and cognitive process dimension of the Revised Bloom Taxonomy. As a result, according to renovated Bloom Taxonomy, it is found that affective acquisitions support cognitive acquisitions and take place at an appropriate rate. It can be said that cognitive domain acquisitions are generally placed in the scientific process dimension in order to realize the acquisitions in the create dimension and can realize the specific aims of the program. In addition, the fact that there is no acquisition in the create dimension of the 2nd grade and in the evaluate dimension of the 1st and 4th grade is considered to be an important deficiency.

Keywords: Visual Art Education, Primary School Acquisitions, Revised Bloom Taxonomy.

Giriş

İnsanın duyu ve düşüncelerinin çeşitli yollarla ifade edilmesi olan sanat, insanlık tarihi kadar geriye gider. Sanat insan doğasının bir gereğidir. Toplumsal yaşamın en önemli unsurlarından biri olan sanatı eğitimden ayrı düşünmek mümkün değildir. Sanat eğitimi bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içerisinde estetik duygularının geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılığının olgunlaştırılması adına yapılan tüm etkinlikleri içine almaktadır (Artut, 2001). Sanat eğitimi kişinin duygularını, düşüncelerini, izlenimlerini, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak ve bu düzeyde bir anlatıma ulaştırabilmek amacıyla yapılan eğitim öğretim faaliyetleridir (Yolcu, 2004). Sanat eğitimi faaliyetleri bireyi bilgilendirici, bilinçlendirici, arındırıcı yönüyle derin düşünme, yaratıcı eylem süreci içerisinde sanat bireyin düşünme alanını genişletir. Yaşamına anlam katarak kendisini ve çevresini daha değerli hissettirir (Kırıçoğlu, 2014). Sanat eğitimi, topluma yaratıcı, üretici, zevk sahibi, duyarlı, sanattan anlayan ve sanatı seven bireyler kazandırmaya katkı sağladığı için önemli ve gereklidir (Yükselgün ve Türkcan, 2012).

Görsel sanatlar öğretim programı oluşturulurken tüm bu amaçlar dikkate alınarak, programı hazırlayan öğretmen, öğretim elemanı, yönetici ve yürütücü konumunda olan sanat eğitimcileri ile eşgüdüm içerisinde, öğrencinin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte hazırlanmalıdır. Sanat eğitimi programlarında kullanılacak genel sanat dilinin yanında ülke geçmişi, koşulları ve geleneği üzerinde durulurken, ulusal boyut uluslararası boyut ile zenginleştirilmelidir. Bilgi ve becerinin birleşimi olan eğitim, ulusal ve uluslararası tırmanışın en önemli basamağıdır (Atan, 2004).

2018 yılında güncellenen Görsel Sanatlar Öğretim Programı genel amaçlarını incelendiğinde (MEB, 2018);

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
- Güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,
- Kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Görsel Sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösteren,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Görsel Sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Yeni öğretim programında öğrenme alanları “görsel iletişim ve biçimlendirme”, “kültürel miras” ve “sanat eleştirisi ve estetik” şeklinde yapılandırılmıştır. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nda, her sınıf düzeyi için yeterliklerin genel olarak belirtildiği giriş paragrafı bulunmaktadır. Bu paragrafta öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, duyuş ve diğer yeterlikler ifade edilmektedir. Giriş kısmından sonra Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nın temel öğrenme alanlarına göre ele alınan kazanımlara ve açıklamalara yer verilmiştir (MEB, 2018).

Öğretim programında yer alan kazanımlar, tüm uygulatıcılar tarafından aynı şekilde anlaşılmasını sağladığı ve ölçülebilir öğrenci davranışlarına dönüştürülebildiği için uygulayıcıya yarar sağlamak ve öğretimi kolaylaştırmak için gösterdiği ortak özellikler bakımından dikkate alınarak çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır (Amer, 2006; Eber ve Parker, 2007). Kazanımlara yönelik birçok sınıflandırma olmakla beraber en çok kabul gören sınıflandırma Bloom ve arkadaşlarının geliştirmiş olduğu sınıflandırmadır (Arı, 2013). Bloom Taksonomisi, Öğrencilerin öğrenmesini değerlendirme sanatı ve bilimi, sınıf öğretmenine uygulanmasında ve bununla birlikte hem öğretme hem de öğrenme süreçlerinin iyileştirilmesinde yardımcı olmaktadır (Bloom, *vd.*, 1971). Bu sistemde öğrenmeler bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak üç temel alana ayrılmıştır. Her bir alan da kendi içinde basitten karmaşığa doğru hiyerarşik bir

yapıya sahiptir (Bloom, 1956; Baştürk ve Taştepe, 2014). 2001 yılında Anderson ve Krathwohl Bloom taksonomisini yeniden düzenleyerek çeşitli yenilikler kazandırmışlardır. Revize edilmiş taksonomide en fazla dikkat çeken yenilik bilişsel alanın, bilgi ve bilişsel süreç olmak üzere iki boyutta ele alınmış olmasıdır. Bununla beraber sentez ve değerlendirme basamakları yer değiştirilerek sentez basamağı yaratma olarak bilişsel alanın, bilişsel süreç boyutunun en üst düzey basamağına dönüştürülmüştür. Kazanımların hiyerarşik bir yapıya sahip olması öğrencilerin bilgiyi aşamalı bir biçimde bilişsel olarak öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. Bilişsel alanda bilişsel süreç boyutu, öğrenenin “nasıl” öğreneceği belirtilmektedir. Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre bilişsel süreç boyutu kategorileri şöyledir (Amer, 2006; Durmuş, 2017; Krathwohl, 2002; Tutkun, 2012):

1. Hatırla: Genel olarak bilginin hatırlanması, simge ve semboller ile ifade edilmesidir.
2. Anla: Bilginin öğrenen tarafından farklı yollarla açıklanması ve kendi sözcükleri ile ifade edilmesidir.
3. Uygula: Bilginin problem çözmede, alıştırma yapmada veya uygulamalarda kullanılmasıdır.
4. Çözümle: Bilgi bütünüünün parçalara ayrılması veya parçaların ayrı ayrı ele alınmasıdır.
5. Değerlendir: Temele alınan ölçütlere göre standartlara veya yargılara ulaşılmasıdır.
6. Yarat: Parçalardan anlamlı bütünler ve ya özgün bir ürün elde edilmesidir.

Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin en önemli değişikliklerden biri de yalnızca bilişsel süreç basamaklarından oluşan Bloom taksonomisine (Bloom, 1956) bilgi boyutunu da ekleyerek kazanımda yer alan bilgilerin hangi boyutta ne tür bilgiler oldukları da ele alınmıştır. Böylece ad ve eylemsiden oluşan bir kazanım hem içerdiği bilgi hem de o bilgi ile öğrencinin nasıl bir süreçte yer alacağı açıklanmıştır. Örneğin görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır. Kazanımında yer alan görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanları ifadesi bilişsel alanın bilgi boyutunu oluştururken “kullanır” eylemi öğrencinin hangi bilişsel süreçte olduğunu ifade etmektedir. Bilişsel alanın bilgi boyutu basamakları aşağıdaki gibidir (Arı, 2013; Bümen, 2006; Durmuş, 2017; Krathwohl, 2002; Tutkun, 2012).

1. Olgusal bilgi: Terimler ve özel ayrıntıların bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Bir alana özgü olan, en temel bilgi şemsiyesi olarak tanımlanmaktadır.

2. Kavramsal bilgi: Sınıflamaların ve kategorilerin bilgisi, ilkelerin ile genellemelerin bilgisi, model yapılar ve kuramların bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Kavramların anlamları ve birbiri ile ilişkilerini içeren örgütlenmiş bilgi olarak tanımlanmaktadır.
3. İşlemsel bilgi: Özel beceriler ve algoritmaların bilgisi, bir alana özgü tekniklerin bilgisi ve uygun yöntemi uygulama ölçütlerinin bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Bir iş veya işlemin nasıl yapılacağını içeren sıralı bilgi olarak tanımlanmaktadır.
4. Üstbilişsel bilgi: Stratejilerin bilgisi, uygun durumlarda ve koşullarda bilişsel görevler bilgisi ve kendi bilgilerini bilme bilgisi alt basamaklarından oluşmaktadır. Öğrenenin biliş stratejilerini içeren bilgi olarak tanımlanmaktadır.

Bloom'un Taksonomisi, öğrencilerin öğrenmelerini incelemek, kazanımları ve sınav sorularını, bilişsel seviyelere göre sınıflandırarak değerlendirmeye çalıştığı için önemli bir araç olarak kabul edilmiştir. Bloom'un Taksonomisi, öğrenme etkinliklerini farklı bilişsel seviyelerde sınıflandırmak için eğitim araştırmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır. (Zaidi, vd., 2017). Alanyazın incelendiğinde farklı öğretim programlarının Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelendiği görülmektedir (Durmuş, 2017; Eke, 2015; Eroğlu ve Kuzu, 2014; Gezer, Şahin, Sünkür ve Meral, 2014; Durukan ve Demir, 2017) . Fakat görsel sanatlar dersi öğretim programı kazanımlarının taksonomik sınıflandırma üzerinden incelenip değerlendirilmediği görülmüştür. Ayrıca 2018 yılı itibariyle Görsel Sanatlar Dersi kazanımları yenilenmiştir. Alanyazında yeni kazanımlara yönelik herhangi bir çalışma ile karşılaşılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın alandaki bu boşluğu doldurabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı 2018 yılında yayımlanan ilkokul Görsel Sanatlar Dersi kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre;

1. Duyuşsal alan basamaklarına göre hangi düzeyde bir dağılım gösterdiğini belirlemektir.
2. Bilişsel alan basamaklarına göre hangi düzeyde bir dağılım gösterdiğini belirlemektir.

Araştırmanın Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme araştırmanın konusuyla ilgili bilgi içeren kitap, dergi, gazete, arşiv, mektup, günlük, istatistik gibi yazılı, görsel tüm materyallerin analizi şeklinde tanımlanabilir (Aktaş, 2014). Bu amaçla Talim Terbiye Kurulu tarafından 2018 yılında yayımlanan ilkokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim programında yer alan 65 (1-4) kazanım

araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Görsel Sanatlar Öğretim programında yer alan kazanımlar Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin bilişsel ve duyuşsal alan basamaklarına göre ayrıştırılmış ve nicelleştirilerek aralarındaki ilişkiler yüzde ve frekans değerleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Programda yer alan kazanımların incelenmesi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak öğretim programında yer alan tüm kazanımlar araştırmacı, bir görsel sanatlar eğitimi alan uzmanı ve program geliştirme anabilim dalında lisansüstü öğrenim görmüş bir uzman tarafından bireysel olarak çözümlenmiş ve bireysel sonuçlar arasındaki farklılıklar tartışılarak ortak bir yargıya varılmaya çalışılmıştır. Daha sonra uzman değerlendirilmesi sözel paneller şeklinde gerçekleştirilmiştir. Uzmanlar bütün kazanımlarda hemfikir oluncaya kadar paneller devam etmiştir.

Bilişsel alanda olduğu tespit edilen 51 kazanım Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi ve bilişsel süreç boyutu doğrultusunda analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde programda yer alan her bilişsel kazanım için bilgi boyutunun bulunduğu sütun ile bilişsel süreç boyutunun bulunduğu satırın kesiştiği hücre kazanımın bulunduğu yeri göstermektedir (Zorluoğlu, Kızılaslan ve Sözbilir, 2016).

Tablo 1: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi Bilişsel Alan Boyutları

	A.Olgular Bilgisi	B.Kavramlar Bilgisi	C.İşlemeler Bilgisi	D.Üstbilişsel Bilgi
1.Hatırlama	1A	1B	1C	1D
2.Anlama	2A	2B	2C	2D
3.Uygulama	3A	3B	3C	3D
4.Analiz	4A	4B	4C	4D
5.Değerlendirme	5A	5B	5C	5D
6.Yaratma	6A	6B	6C	6D

Örnek olarak “G.1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler” kazanımında “sanat eserinin biçimsel özellikleri” ifadesi bilgi boyutunun olgular bilgisi basamağına; “söyler” ifadesi ise bilişsel süreç boyutunun hatırlama basamağına olduğunu göstermektedir. Buna göre G.1.3.2. kazanımı bilişsel alan taksonomisinin 1A hücresine karşılık gelmektedir. G.3.1.6. Ekleme, çıkarma, içten ve dıştan kuvvet uygulama yoluyla farklı malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar” kazanımında geçen “Ekleme, çıkarma, içten ve dıştan kuvvet uygulama yoluyla farklı malzemeleri kullanmak” ifadesi bilgi boyutunun üst bilişsel bilgiler basamağına; “yapar” ifadesi ise bilişsel süreç basamaklarından yaratma basamağını işaret eder. Buna göre G.3.1.6. kazanımı 6D hücresinde yer almaktadır.

Bulgular ve Yorum

Bu çalışmada 2018 yılında hazırlanan ve kullanılmakta olan Görsel sanatlar dersi öğretim programında yer alan 65 ilkokul kazanımı Yenilenmiş Bloom Taksonomisi sınıf

bazında ele alınarak analiz edilmiştir. Programda yer alan kazanımlar öncelikli olarak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak kategorize edilmiştir. Öğretim programında psikomotor becerilere yönelik herhangi bir kazanım bulunmamaktadır. Bilişsel kazanımlar yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi ve bilişsel süreç boyutlarına göre, duyuşsal kazanımlar ise duyuşsal alan basamaklarına göre incelenmiştir. Bilişsel ve duyuşsal alana yönelik kazanımlar Tablo.2.'de sınıflandırılmıştır.

Tablo 2: Kazanımları Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Dağılımları

	1. sınıf		2. sınıf		3. sınıf		4. sınıf	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Bilişsel	12	80	13	76,5	13	76,5	13	81
Duyuşsal	3	20	4	23,5	4	23,5	3	19
Pisikomotor	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	15	100	17	100	17	100	16	100

Tablo.2'ye göre görsel sanatlar dersi ilkököl 1. sınıf kazanımlarının 12'si (%80) bilişsel, 3'ü (%20) duyuşsal; 2. sınıf ve 3. sınıf kazanımlarının 13'ü (%76,5) bilişsel, 4'ü (%23,5) duyuşsal; 4. sınıf kazanımların ise 13'ü (%81) bilişsel, 3'ü (%19) duyuşsal kazanımlar olduğu ortaya çıkmıştır. Psikomotor alanla ilgili herhangi bir kazanım bulunmamaktadır. Bilişsel ve duyuşsal kazanımların oranlarının genellikle birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın birinci amacı doğrultusunda ilkököl görsel sanatlar dersi kazanımları duyuşsal alan basamakları dikkate alınarak sınıflandırılmış ve tablo 3.'te ifade edilmiştir.

Tablo 3: Kazanımların Duyuşsal Alan Basamaklarına Göre Sınıflandırılması

Duyuşsal alan basamakları	KAZANIMLAR				TOPLAM
	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	
Alma	1.2.1.	2.1.2.	3.3.1. 3.3.6.	4.3.3.	5
Tepkide bulunma	1.1.3. 1.2.2.	2.1.3. 2.2.4.	3.1.2. 3.3.7.	4.3.2.	7
Değer verme		2.2.2.			1
Örgütlenme					
Kişilik haline getirme				4.3.4.	1
TOPLAM	3	4	4	3	14

Tablo.3. incelendiğinde görsel sanatlar dersi öğretim programı ilkököl kazanımlarının *alma ve tepkide bulunma* basamaklarında toplandığı; 2. sınıfa ait 1 kazanımın *değer verme*, 4. sınıfa ait 1 kazanımın ise *kişilik haline getirme* basamağında olduğu görülmektedir. Duyuşsal alan üst düzey basamakları eğitim öğretim ortamında öğretilmesi ve ölçülmesi oldukça güç olan basamaklardır.

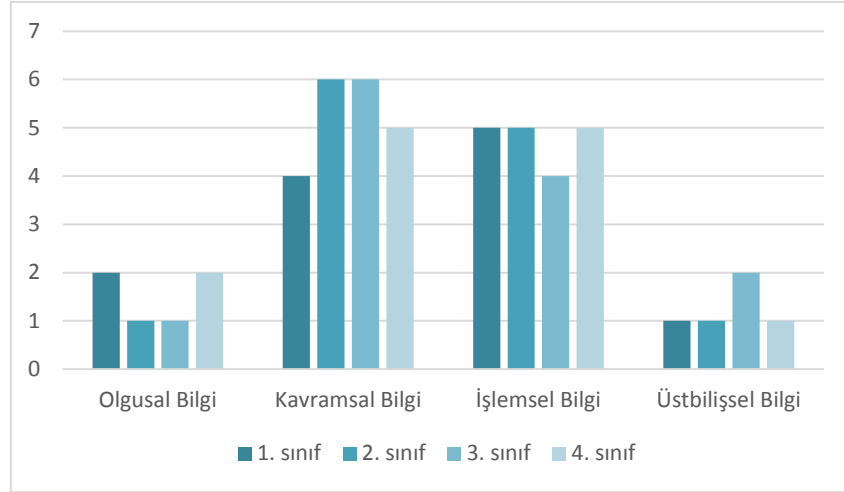
Araştırmanın ikinci amacı doğrultusunda ilkököl görsel sanatlar dersi 1-4. sınıflara ait 51 kazanım Yenilenmiş Bloom Taksonomisi bilgi ve bilişsel süreç alt boyutlarına göre incelenmiş ve tüm kazanımların taksonomideki yeri belirlenmiştir. İlkööl görsel sanatlar dersi

kazanımları 1. 2. 3. ve 4. sınıf kazanımları yüzdelerle dilimleri ile aynı tabloda (Tablo.4.) ele alınarak dağılımın topluca görülmesi ve birlikte değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

Tablo 4: Kazanımların Bilişsel Alanın Bilgi ve Bilişsel Süreç Boyutlarına Göre Dağılımları

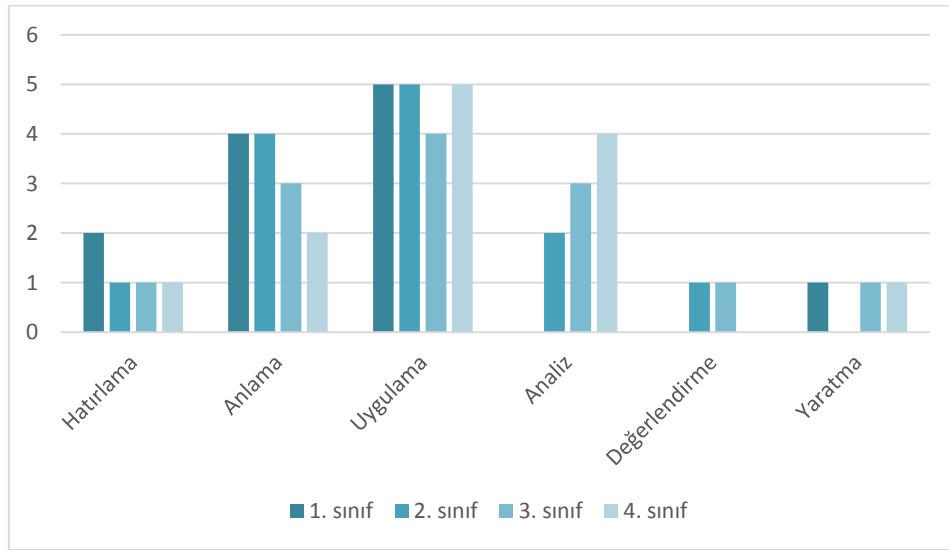
	Olgusal Bilgi				Kavramsal Bilgi				İşlemsel Bilgi				Üstbilişsel Bilgi				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
Hatırlama	1.1.1. 1.3.2. (%17)	2.3.1. (%8)	3.3.3. (%8)	4.2.5. (%8)													
Anlama				4.2.1. (%8)	1.3.1. 1.3.3. 1.1.4. 1.1.6. (%34)	2.1.4. 2.2.1. 2.2.3. 2.2.5. (%31)	3.2.3. 3.3.2. 3.3.5. (%23)	4.2.4. (%8)									
Uygulama									1.1.2. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. (%41)	2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.10. (%38)	3.1.1. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.7. (%31)	4.1.1. 4.1.3. 4.1.4. 4.1.5. 4.1.7. (%38)					
Analiz						2.1.1. 2.1.8. (%15)	3.1.3. 3.2.1. 3.2.2. (%23)	4.1.2. 4.2.2. 4.2.3. 4.3.1. (%31)									
Değerlendirme														2.3.2. (%8)	3.3.4. (%8)		
Oluşturma													1.1.9. (%8)		3.1.6. (%8)	4.1.6. (%8)	
Toplam	4	1	1	2	2	6	6	5	5	5	4	5	1	1	2	1	

Tablo 4 incelendiğinde görsel sanatlar dersi ilkökul kazanımlarının bilişsel alanın bilgi ve bilişsel süreç boyutuna olan dağılımı somut bir biçimde görülebilmektedir. Buna göre 1. sınıf kazanımlarının %34'ü kavramsal bilgi, %41'i işlemsel bilgi; 2. sınıf kazanımlarının %46'sı kavramsal, %38'i işlemsel bilgi; 3. sınıf kazanımlarının %64'sı kavramsal bilgi, %31'i işlemsel bilgi; 4. sınıf kazanımlarının %39'u kavramsal, %38'i işlemsel bilgi basamağında yer almaktadır (Tablo.4). Buna göre tüm sınıflar bazında kazanımların yoğun olarak kavramsal bilgi ve işlemsel bilgi boyutunda toplandığı az bir kısmının ise olgusal bilgiler ve üstbilişsel bilgiler boyutunda toplandığı görülmektedir (Şekil.1).

Şekil 1: Görsel Sanatlar Dersi İlkokul Kazanımlarının bilgi boyutu alt basamaklarına göre dağılımı

Bilişsel süreç bağlamında incelediğimizde birinci sınıf kazanımlarının yoğun olarak *anlama ve uygulama* basamaklarında; 2. 3. ve 4. sınıf kazanımlarının ise *anlama, uygulama ve analiz* basamaklarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bununla birlikte 2. sınıfla birlikte *anlama* basamağındaki kazanımların kademeli bir şekilde azaldığı ve *analiz* basamağındaki kazanımların ise aynı ölçüde arttığı görülmektedir. Tüm sınıfların kazanımlarının çoğunun ve hemen hemen eşit bir sayıda (1. 2. ve 4. Sınıflar için 5; 3. Sınıf için 4 kazanım) bilgi boyutunda *işlemsel bilgi*; bilimsel süreç boyutunda *uygulama* basamağında toplanmıştır. Her sınıf için birbirlerine yakın ve az sayıda (1. 2. ve 4. Sınıflar için 1 kazanım; 3. sınıf için 2 kazanım) kazanımın bilişsel alanın üst düzey basamakları olan *değerlendirme ve yaratma* basamağında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 1. ve 4. sınıfın *değerlendirme*; 2. sınıfın ise *yaratma* basamağında bir kazanımının olmadığı görülmektedir (Şekil 2).

Şekil 2: Görsel Sanatlar Dersi İlkokul Kazanımlarının bilişsel süreç boyutu alt basamaklarına göre dağılımı

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma ile elde edilen bulgulara göre görsel sanatlar dersi öğretim programında yer alan ilkökul kazanımlarının %78,4'ü (51 kazanım) bilişsel alan basamaklarında, %21,6'sı (14 kazanım) duyuşsal alan basamaklarında bulunmaktadır. Psikomotor alana yönelik herhangi bir kazanım olmadığı görülmüştür. Öğrenim süreci içerisinde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenmeler eğitimin yatay amaçlarını teşkil ederek (Otluoğlu, 2002) birbirlerini tamamlar nitelikte ve bir bütün olarak bireyin gelişme sürecine katkı sağlamaktadır (Tuğrul, 2002). Görsel sanatlar öğretiminde öğrencilerin bilişsel alandaki öğrenmeleri ile birlikte öğrencinin doğuştan getirdiği ilgi, merak, özgüven, duygu eğitiminden oluşan duyuşsal alandaki öğrenmeleri de son derece önemlidir. Duyuşsal alan kazanımları bu anlamda yaratma süreciyle nihai amacına ulaşan öğrenme sürecinin amacına ulaşması, öğrencide doğuştan var olan öğrenme arzusunun devamlılığını sağlamak adına son derece önemlidir. Bu bakımdan programda yer alan her beş kazanımdan birinin duyuşsal alan kazanımı olduğunu düşünürsek yeterli ve etkili olacağı görülmektedir (Senemoğlu, 2009). Ayrıca öğretim programının özel amaçları olan güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen, kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan, bireyler yetiştirmek amaçlarına hizmet edebileceği düşünülmektedir (MEB, 2018).

Öğretim programlarında yer alan kazanımların Bloom taksonomisine göre hiyerarşik planlanmasının uygulayıcıya sağladığı yarar kadar öğrencilerin bilgi, beceri ve kavramlara hakim olma ve eleştirel düşünme yeteneklerini arttırdığını da göstermiştir (Eber ve Parker, 2007). Buna göre ele aldığımızda Görsel sanatlar dersi öğretim programındaki bilişsel kazanımların bilişsel süreç basamaklarına göre dağılımının anlama, uygulama ve analiz etme basamaklarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bilişsel alanın alt basamağı olan hatırlama ve bilişsel alanın üst düzey basamakları olan değerlendirme ve yaratma basamağındaki kazanımların az oldukları görülmektedir. Yaratıcılık basamağında özgün, orijinal bir eser ortaya koyarak nihai amacına ulaşan görsel sanatlar dersi için bilişsel sürecin önceki basamaklarında gerçekleştirilen ve yaratıcılık faaliyetlerini destekleyen özellikle anlama, analiz, uygulama ve değerlendirmeler son derece önemlidir. Bununla birlikte yeni taksonomide bilişsel alanın en karmaşık ve son basamağı yaratma olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklik yaratıcılık ile ilk ve en fazla ilişkilendirilen bir alan olan görsel sanatlar dersini oldukça önemli hâle getirmiştir. Bu ilaveler, Bloom'un taksonomisini sanat eğitimi alanında daha fazla çalışmaya değer bir araç haline getirmiştir (Hanna, 2007).

Bu açıdan programda yer alan kazanımları incelediğimizde önemli ölçüde uygulama faaliyetlerinin yapılmakta olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 1. sınıftan 4. sınıfa doğru

anlama basamağındaki kazanımların kademeli olarak azalması ile analiz basamağındaki kazanımların artması giderek daha fazla bilişsel alanın üst düzey basamaklarının kullanıldığının bir göstergesidir. Bu da yaratma basamağını destekleyecek faaliyetlerin önemsendiğini göstermektedir. Buna karşın bilişsel süreç boyutu için 1. ve 4. sınıfların değerlendirme; 2. sınıfın ise yaratma basamağında bir kazanımının olmaması programın önemli eksiklerinden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Taksonomi, alt kısımdaki basit ezberlemeden başlayarak ve giderek artan soyutlama seviyeleriyle ilerleyen hiyerarşik ve entelektüel bir yapıdan oluşmaktadır. Biri hiyerarşiyi geliştirirken, entelektüel görev, öğrencinin gittikçe artan soyut kavramlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt etmeye ve bunları belirli amaçlar için organize etmeye zorlandığı için zorlaşır (Cannon ve Feinstein, 2005). Bilişsel süreç basamakları ile ilgili dikkat çeken önemli bir sonuç da hatırlama basamağındaki kazanımların az olmasıdır. Kazanımların hiyerarşik bir düzen ile birbirlerini destekler nitelikte yer alması gerektiği düşüncesi ile hatırlama basamağındaki kazanımların anlama basamağındaki kazanımlardan daha fazla ve basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru bir yol izlemesi gerekmektedir (Bümen 2006). Bununla birlikte Tuğrul'a (2002) göre bir program en az anlama düzeyindeki kazanımlar ile yapılandırılmalıdır. Bu durumda anlama düzeyindeki kazanımlar bilişsel alanın üst düzey basamaklarındaki ilişkileri ortaya koyabilecek nicelikte olabileceğini göstermektedir.

Görsel sanatlar dersi öğretim programındaki bilişsel kazanımların bilgi boyutu basamaklarına göre dağılımının kavramsal bilgiler ve işlemsel bilgiler basamağında yoğunlaştığı görülmektedir. Bir işin nasıl yapılabileceğine dair bilgilerin yer aldığı işlemsel bilgiler basamağına ait sonuçlar benzer bir şekilde ilkökul Türkçe Dersine ait kazanımları arasında da yoğunluk göstermektedir (Aslan ve Atik, 2018). Kavramsal bilgiler basamağındaki kazanımların yoğun olması ile öğrencilerin sanat ile ilgili tanımları, sembolleri, kavramları tanıyabilme, sınıflandırabilme ve aralarında ilişkiler kurabilmeleri sağlanmaktadır. İşlemsel bilgiler ile öğrencilerin sanat becerilerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri sağlanmaktadır.

Sonuç olarak ilkökul görsel sanatlar dersi kazanımları yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre duyuşsal kazanımların bilişsel kazanımları destekler nitelikte ve uygun oranda yer aldığı ortaya çıkmıştır. Bilişsel kazanımların ise yaratma basamağındaki kazanımları gerçekleştirebilecek nicelikte bilimsel süreç boyutuna yerleştirildiği ve programın özel amaçlarını gerçekleştirebilecek nitelikte olduğu söylenebilir. Bununla özellikle 2. sınıfta yaratma basamağında; 1. ve 4. sınıfta değerlendirme basamağında bir kazanım bulunmaması önemli bir eksiklik olarak görülmektedir.

Araştırma sonuçları dikkate alınarak şu önerilerde bulunulabilir;

Öğretim programlarını teşkil eden kazanımların taksonomik olarak sınıflandırılması öğretmenlere ve öğrencilere, öğretim sürecinde ve değerlendirmede önemli katkılar sağlayacağından kazanımların oluşturulmasında Bloom Taksonomisi dikkate alınmalıdır.

Günümüzde ezber bilgiden çok ele aldığı probleme eleştirel yaklaşabilen, onu parçalara ayırarak değerlendirmeler yapabilen bunun sonunda özgün ürünler ortaya koyabilen bireyler yetiştirmek oldukça önemlidir. Bu bakımdan bilişsel alanın üst düzey basamakları olan analiz, değerlendirme ve yaratma basamakları kazanımlarının nitel ve nicel olarak amacına uygun bir şekilde programa eklenmesi gerekmektedir.

Görsel Sanatlar Dersi bilişsel ve duyuşsal kazanımları birbirlerini destekler nitelikte ve oranda ele alınmalıdır.

Görsel Sanatlar Dersi kazanımları farklı taksonomik yaklaşımlar dikkate alınarak değerlendirilebilir.

Kaynaklar

- Aktaş, M. C. (2014). Nitel veri toplama araçları, *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (Ed. Metin, M). Ankara: Pegem Akademi.
- Amer, A. (2006). Reflections on Bloom's revised taxonomy. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 4(1), 213-230.
- Arı, A. (2013). Bilişsel alan sınıflamasında yenilenmiş Bloom, Solo, Fink, Dettmer taksonomileri ve uluslararası alanda tanınma durumları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 259-290.
- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aslan, M. ve Atik, U. (2018). 2015 ve 2017 ilkökul Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının revize edilmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(1), 528-547.
- Atan, A. (2004). Verimli bir sanat eğitimi için plastik sanatlar eğitimi bölümü. *Sanat Eğitimi Sempozyumu*, 28-30 Nisan 2004 Ankara.
- Baştürk, S. ve Taştape, M. (2014). Bilişsel davranışların ölçülmesi. *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (Ed. Savaş Baştürk). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals, handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company.
- Bloom, B. S., Hastings, J. T. ve Madaus, G. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*. New York: McGraw-Hill.
- Bümen, N. T. (2006). Program geliştirmede bir dönüm noktası: yenilenmiş Bloom taksonomisi. *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 3-14.
- Cannon, H. M. ve Feinstein, A. H. (2005). Bloom Beyond Bloom: using the revised taxonomy to develop experiential learning strategies. *Developments in Business Simulations and Experiential Learning*, 32, 348-356.

- Durukan, E. ve Demir, E. (2017). 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin Bloom'un yenilenmiş taksonomisine göre sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1619-1629.
- Durmuş, B. (2017). 4. sınıf din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programının Bloom ve revize edilmiş Bloom taksonomisine göre değerlendirilmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 21, 44-58.
- Eber, P. A. ve Parker, T. S. (2007). Assessing student learning: applying Bloom's taxonomy. *Human Service Education*, 27(1), 45-54.
- Eke, C. (2015). Dağlar ünitesindeki kazanımların yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 345-353.
- Eroğlu, D. ve Kuzu, T. S. (2014). Türkçe ders kitaplarındaki dilbilgisi kazanımlarının ve sorularının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre değerlendirilmesi. *Başkent University Journal of Education*, 1(1), 72-80.
- Gezer, M., Şahin, İ. F., Sünkür, M. Ö. ve Meral, E. (2014). 8. sınıf Türkiye cumhuriyeti inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı kazanımlarının revize edilmiş Bloom taksonomisine göre değerlendirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 433-455.
- Hanna, W. (2007). The new Bloom's taxonomy: Implications for music education. *Arts Education Policy Review*, 108(4), 7-16.
- Kırıçoğlu, O. T. (2014). *Sanat bir serüven*. Ankara: Pegem Akademi.
- Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory into practice*, 41(4), 212-218.
- MEB. (2018). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Otluoğlu, R. (2002). İlköğretim okul İzlencelerinde (programlarında) duyuşsal alan ve duygu eğitimi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15, 163-172.
- Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tuğrul, B. (2002). Bloom'un taksonomik süreçlerine etkileşimci taksonomi açısından bir bakış. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 267-274.
- Tutkun, Ö. F. (2012). Bloom'un yenilenmiş taksonomisi üzerine genel bir bakış. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 14-22.
- Yolcu, E. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yükselgün, Ö. ve Türkcan, B. (2012). İlköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programındaki görsel sanat kültürü öğrenme alanının uygulanması. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 337-366.
- Zaidi, N. B., Hwang, C., Scott, S., Stallard, S., Purkiss, J. ve Hortsch, M. (2017). Climbing Bloom's taxonomy pyramid: Lessons from a graduate histology course. *Anatomical sciences education*, 10(5), 456-464.
- Zorluoğlu, S. L., Kızılaslan, A. ve Sözbilir, M. (2016). Ortaöğretim kimya dersi programının kazanımlarının yapılandırılmış Bloom taksonomisine göre analizi ve değerlendirilmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10(1), 260-279.

Extended Abstract

Intorduction

Various classifications in the acquisitions in the curriculum have been made by taking into consideration the common characteristics to benefit the practitioner and to facilitate teaching. Although there are many classifications in terms of the acquisitions, the most accepted classification is the classification developed by Bloom et al. In this system, learning is divided into three main domains as cognitive, affective and psychomotor. Each domain has a hierarchical structure from simple to complex within itself (Baştürk & Taştepe, 2014). In 2001, Anderson and Krathwohl rearranged the taxonomy of Bloom and introduced several innovations to taxonomy. The most noteworthy innovation in the revised taxonomy is that the cognitive domain is dealt with in two dimensions: knowledge and cognitive processing. In addition, the categories of synthesis and evaluation have been transformed into the category of create, the highest level of cognitive process dimension of the cognitive domain (Tutkun, 2012).

The purpose of this study is to investigate how the primary school acquisitions of the renewed visual arts curriculum by 2018 will be distributed in accordance with the revised Bloom Taxonomy.

Method

In this study, document analysis method which is one of the qualitative research approaches is used. Document analysis can be defined as analysis of all written, visual materials such as books, magazines, newspapers, archives, letters, diaries, statistics, which contain information about the subject of the research (Aktaş, 2014). For this purpose, 65 primary school (1st grade-4th grade) acquisitions included in the Visual Arts Course Curriculum published by the Board of Education and Discipline in 2018 constitute the data of the research. The acquisitions in the Visual Arts Curriculum are differentiated according to the cognitive and affective domain categories of the Revised Bloom Taxonomy and they were quantified, and the relationships were evaluated by taking the percentage and frequency values into consideration.

The analysis of the acquisitions in the curriculum was carried out in two stages. First of all, all acquisitions in the curriculum have been analyzed individually by a researcher, a field expert and a curriculum development specialist. and the differences between individual results were discussed and a common judgment was tried to be reached. Then, the expert evaluation was carried out through panels. The panels continued until the experts agreed on all acquisitions.

Findings and Interpretation

In this study, the 65 acquisitions in the visual arts course primary school curriculum, which were prepared in 2008 and have been used since then, were analyzed in terms of grade level according to Revised Bloom Taxonomy. The acquisitions in the curriculum were categorized primarily as cognitive, affective and psychomotor. There is no acquisition in psychomotor skills in the curriculum. Cognitive acquisitions were evaluated according to the knowledge and cognitive processing dimensions of the revised Bloom Taxonomy and affective acquisitions were examined according to the affective domain categories.

It was determined that 12 (80%) of the acquisitions of primary school 1st grade of the visual arts course are cognitive, 3 (20%) is affective; 13 (76,55%) of the acquisitions of the 2nd and 3rd grades are cognitive and 4 (23,5 %) are affective; 13 (81%) of the acquisitions of the 4th grade are cognitive and 3 (19%) of them are affective. There is no acquisition in psychomotor domain. It is seen that the rates of cognitive and affective acquisitions are generally close to each other,

The 51 acquisitions related to 1st grade-4th grade in the primary school curriculum of the visual arts course were examined according to the sub-dimensions of knowledge and cognitive processing of the Revised Bloom Taxonomy and the places of all the acquisitions in taxonomy were determined.

According to this, 34% of the 1st grade achievements are conceptual, 41% are operational; 46% of the 2nd grade achievements are conceptual, 42% are operational; 64% of 3rd grade acquisitions are conceptual, 31% are operational; and 39% of the 4th grade acquisitions are conceptual, 38% are operational knowledge level. It is seen that the acquisitions in terms of all grades are mainly in conceptual knowledge and operational knowledge dimensions, and a small part of them is in the dimension of factual knowledge and metacognitive knowledge dimensions.

When we examine the cognitive processing dimension, it is seen that the acquisitions of the 1st grade is generally in *comprehension* and *application* categories, and the acquisitions of the 2nd, 3rd and 4th grade are in *comprehension*, *application* and *analysis* categories. In addition, it is seen that the acquisitions in the comprehension category start to gradually decrease starting from the 2nd grade, and the acquisitions in the analysis category increase at the same rate. Most of the acquisitions in all the grades are in the conceptual knowledge category of knowledge dimension and application category of scientific process dimension in almost equal number (5 acquisitions for 1st, 2nd and 4th grade; 4 acquisitions for 3rd grade). For each grade, it is seen that close and few acquisitions (one acquisition for 1st, 2nd and 4th grade, two acquisitions for 3rd grade) are in the evaluation and create category, which are the upper levels of cognitive domain. In addition, it is seen that there is no acquisition in the evaluate category in the 1st and 4th grade and in the create category in the 2nd grade.

Results

As a result, according to the revised Bloom Taxonomy, affective acquisitions were found to support cognitive acquisitions and were appropriate rate in the curriculum. It can be said that cognitive acquisitions are placed in the scientific process dimension in a quantity that can realize the acquisitions in the create category and can realize the specific objectives of the curriculum. In addition, it was considered as an important deficiency that there is no acquisition in the create category in the 2nd grade and evaluate category in the 1st and 4th grades.

Ekler

1. SINIF KAZANIMLARI

G.1.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken uygulama basamaklarını ifade eder.

Görsel sanat çalışması oluşturma süreci; araştırma, bilgiye ulaşma, gözlem, malzemenin belirlenmesi, tasarlama ve biçimlendirme basamaklarını içerir.

G.1.1.2. Görsel sanat çalışmalarında farklı materyal, malzeme, gereç ve teknikleri kullanır.

Uygulama yaptırılırken -öğrencinin bilgi düzeyi ve ekonomik imkânlar ölçüsünde- oyun hamuru, kil, kâğıt, boya malzeme vb.nin yanı sıra dijital teknolojilerden (fotoğraf makinesi, tablet, akıllı tahta vb.) yararlanması üzerinde de durulabilir.

G.1.1.3. Duygu ve düşüncelerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.1.1.4. Görsel sanat çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden esinlenerek oluşturur.

G.1.1.5. İki boyutlu yüzey üzerinde biçimleri düzenler.

Geometrik (kare, daire, üçgen vb.) ve organik biçimler oluşturularak renkli fon kartonu üzerinde düzenlenmesi sağlanır.

G.1.1.6. Görsel sanat çalışmasında figür-mekân ilişkisini ifade eder.

Yakınlık, uzaklık, büyüklük ve küçüklük ilişkileri üzerinde durulur.

G.1.1.7. Görsel sanat çalışmasında büyüklük-küçüklük ilişkilerini kullanır.

Bir sanat eserindeki benzer veya farklı olan objeler arasındaki büyüklük-küçüklük ilişkisi açıklanarak uygulamalar yaptırılır.

G.1.1.8. Çevresindeki objeleri ve figürleri gözlemleyerek çizimlerini yapar.

Sanatçıların çevrelerinde olup bitenleri çok daha dikkatli gözlemleyebilmeleri üzerinde durulur. Bunun aynı zamanda bir sorumluluk olduğu belirtilir ve duyarlılığı da beraberinde getiren bir davranış olduğu anlatılır.

G.1.1.9. Üç boyutlu çalışma oluşturur.

Bu çalışmalar oluşturulurken kesme, yapıştırma, elle şekillendirme gibi teknikler kullanılarak origami, kil ile şekillendirme vb. çalışmalar oluşturulabilir. Çalışma yardımlaşma ile gerçekleştirilebilir.

G.1.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ana renk

Çizgi: Zikzak, nokta, dalgalı, spiral

Biçim/Şekil: Geometrik, organik

1.2. Kültürel Miras**G.1.2.1. Sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder.**

Farklı sanat örneklerinden hareketle, sanatın bir milleti, toplumu veya medeniyeti oluşturan yerel ve evrensel değerler içeren kültür ürünleri olduğu üzerinde durulur.

G.1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler.

Gerçekleştirilecek müze, ören yeri, sanatçı atölyesi ziyareti veya müze, ören yeri ile ilgili video, film, belgesel, sanal tur izletimi sonrası veya müze, ören yeri, sanatçı atölyesi ile ilgili görseller gösterildikten sonra düşüncelerini söylemeleri istenir.

1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik**G.1.3.1. Yapay objelerle doğal objeleri ayırt eder.**

Sanat eserleri de dâhil olmak üzere çevresindeki yapay ve doğal somut nesnelere tanınmaları sağlanır.

Nesneler incelendikten sonra, bu nesnelere üzerindeki renk, çizgi ve biçim/şekil gibi sanat elemanları gösterilir. Sonrasında kendilerinden bu tarz bir yaklaşımla en az beş nesne belirlemeleri ve hangi biçim, çizgi ve renklerden oluştuklarını söylemeleri istenebilir.

G.1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler.

Sanat eseri öğrencinin yaş ve düzeyine göre seçilir; eser, renk, çizgi, biçim/şekil açısından incelenir.

G.1.3.3. Sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar.

Heykel, resim, seramik, mimari yapı vb. sanat eseri örnekleri arasındaki farklılıklar üzerinde durulur.

2. SINIF KAZANIMLARI**G.2.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur.**

Belirlenen konuyu nasıl ifade edeceği, mekânı nasıl oluşturacağı, hangi renkleri, çizgiyi, biçimi/şekli ve formu kullanacağı sorgulanır.

G.2.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken beklenmedik/öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder.

Yapılması planlanan ve düşünülen şeylerin çalışmaya başladıktan sonra o anki duruma ve sürece bağlı olarak değişebileceği, bunun da olağan olduğu üzerinde durulur.

G.2.1.3. Çalışmasına hayallerini yansıtır.

Hayal kurmanın ne olduğu örneklendirilerek öğrencilere bununla ilgili çalışma yaptırılır.

G.2.1.4. Farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenerek görsel sanat çalışmasını oluşturur.**G.2.1.5. Görsel sanat çalışmasında ön ve arka planı kullanır.**

İki boyutlu sanat eserleri üzerinde ön ve arka planın ne olduğu üzerinde durulur. Sonra aile kavramının ele alındığı bir resim yapmaları istenebilir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.1.6. Görsel sanat çalışmasında ölçü ve oran-orantıya göre objeleri yerleştirir.**G.2.1.7. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için gözleme dayalı çizimler yapar.**

Okul bahçesinden, sınıftaki bir nesneden, çiçekten, oyuncaklarından vb. yola çıkarak çizim yapmaları üzerinde durulur.

G.2.1.8. Günlük yaşamından yola çıkarak görsel sanat çalışmasını oluşturur.

Doğal çevreyi bozan ve onu yok eden olgular üzerinde durulabilir. Afişin ne olduğu ve niçin yapıldığı açıklanabilir. Çevrelerindeki bu olgulara örnek vermeleri ve sonrasında çevre duyarlılığı konusunda afiş yapmaları istenebilir.

G.2.1.9. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Bu çalışmalar oluşturulurken elle şekillendirme tekniği kullanılabilir. Bu kapsamda basit şekilde hayvan, meyve ve günlük kullanım eşyaları gibi şekillendirmeler yapılabilir.

G.2.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ara renk

Form: Küp, silindir, piramit, koni, küre vb. üç boyutlu form

Çizgi: Dikey, yatay, diyagonal

Biçim/Şekil: İki boyutlu geometrik ve organik

2.2. Kültürel Miras

G.2.2.1. Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar.

Cumba, kerpiç, dikdörtgen pencere, avlu, çatı, tavan, kapı gibi mimari elemanlar örnekler üzerinden gösterilir.

G.2.2.2. Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler.

Özellikle sembolik anlamlar taşıyan yerel ve evrensel motifler üzerinde durulur. Yaratıcı drama yönteminden yararlanılarak grup çalışması ile incelenen motifler canlandırılabilir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.2.3. Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir.

Geleneksel Türk sanatları üzerinde durulur. Ebru, minyatür, çini vb. örnekler gösterilir. Aralarındaki farklar açıklanır. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.2.4. Müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, ören yeri vb. mekânların sanat açısından önemini ifade eder.

G.2.2.5. Diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar.

Geleneksel Japon evleri, Eskimo evleri vb. yaşam mekânları örnek gösterilir.

2.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.2.3.1. Sanat eserinin konusunu söyler.

Konusu figüratif, portre, natüromort ve peyzaj olan sanat eseri örnekleri gösterilerek aralarındaki farklar üzerinde durulur.

G.2.3.2. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarındaki fikirleri ve duyguları yorumlar.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

3. SINIF KAZANIMLARI

G.3.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, tasarlama ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

G.3.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşımı kullanır.

Öğrencilerin karne sevinci, spor etkinliklerinden duyduğu heyecanı vb. duyguları çalışmalarına yansıtmasını istenebilir.

G.3.1.3. Görsel sanat çalışmasını yaparken güncel kaynaklara dayalı fikirler geliştirir.

Güncel sözlü, yazılı ve görsel kaynaklar incelenebilir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.3.1.4. Gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır.

Gözleme dayalı çizimlerde çiçek, yaprak, deniz kabuğu vb. nesnelerin geometrik ve organik biçimleri üzerinde durulur.

G.3.1.5. İki boyutlu çalışmasında ön, orta, arka planı kullanır.

G.3.1.6. Ekleme, çıkarma, içten ve dıştan kuvvet uygulama yoluyla farklı malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Ahşap, metal, kumaş, balon vb. ile atık malzemeler kullanılarak üç boyutlu çalışma yapılması sağlanır.

G.3.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Sıcak, soğuk

Mekân: Pozitif-negatif (doluluk-boşluk)

Denge: Simetrik, asimetrik

Kontrast: Koyu-açık ve zıt

3.2. Kültürel Miras

G.3.2.1. Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını açıklar.

Sınıfa İstiklâl Savaşı ile ilgili yağlı boya tablo ve Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'ni yansıtan minyatür çalışması örneği getirilebilir. Bunların teknik, tür ve kullanılan malzemeye göre farklı oldukları ancak her ikisinin de kendi yapıldıkları dönemin kültürleri ve sosyal olaylarını yansıttıkları üzerinde durulabilir. Ayrıca bu süreçte Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarından, şehit olan askerlerden bahsedilebilir.

G.3.2.2. Kendi (Millî) kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. öğretim materyallerinden yararlanılır.

G.3.2.3. Sanat eserlerinin madde, form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi açıklar.

Gözyaşı şişesi, güneş kursu, su kabı, lahit, sikke vb. eserlerin hangi malzeme, form ve ne amaçla yapılmış olduğu üzerinde durulur.

3.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.3.3.1. Yerel kültüre ait motifleri fark eder.

G.3.3.2. Portre, peyzaj, natürlük ve betimsel sanat eseri örneklerini karşılaştırır.

Portre, peyzaj, natürlük ve betimsel sanat eserlerine örnek olarak Nazmi Ziya'nın peyzajları, Mahmut Cüda ve Feyhaman Duran'ın natürlükleri, Sami Yetik'in İstiklâl Savaşı'nı konu edinen vb. eserler verilebilir.

G.3.3.3. Sanat eserinde kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.

Bu seviyeye kadar öğrenilen sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin eser üzerinde gösterilmesi ve söylenmesi sağlanır.

G.3.3.4. İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.

Burada tanımlama, çözümlenme, yorumlama ve yargı aşaması üzerinde durulur.

Tanımlama:

Eserde neler görüyorsunuz?

Eserde hangi malzemeler kullanılmıştır?

Bu hangi sanat formudur?

Hangi renkleri görüyorsunuz?

Çözümleme:

Renkler nasıl düzenlenmiştir?

Eserde sıcak renkler mi soğuk renkler mi hâkim?

Eserde hangi çizgiler kullanılmıştır? (düz, eğri, kırık, zikzak, hepsi)

Eserde denge nasıl oluşturulmuştur?

Eserde mekân nasıl oluşturulmuştur? (düz, üst üste, derin vb.)

Yorumlama: Yargı:

Eser size ne hissettiriyor? Bu eser değerli midir? Niçin?

Eser ne gibi bir ses veriyor? Bu eseri odana asmak ister misin? Niçin?

Eserde ne anlatılmak isteniyor? Bu eser ile tıpkıbasımı arasındaki fark nedir?

Bu esere bir isim vermek isteseydiniz ne verirdiniz?

Sanat eserinin ismi çalışmanın içeriğini yansıtıyor mu?

G.3.3.5. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farkları ifade eder.**G.3.3.6. Sanat eserinin bir değere sahip olduğunu fark eder/kavrar.**

Bir sanat eserinin duyuşsal, ekonomik, politik, tarihî ve bunun gibi unsurlar açısından değerlendirilmesinin gerekçeleri üzerinde öğrenci seviyesi dikkate alınarak durulur.

G.3.3.7. Sanat alanındaki etik kuralları açıklar.

Öğrencinin sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak yapılan bir çalışmaya saygı duyması, arkadaşının yaptığı çalışmayı kopya etmemesi veya çalışmasını başkasına yaptırmaması gerektiği üzerinde durulur.

4. SINIF KAZANIMLARI**4.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme****G.4.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır.**

Beşir fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

İsraf konusunun ele alınacağı ve biçimlendirme basamaklarını (fikir, eskiz, malzeme seçimi, tasarım ve ürün) içeren bir çalışma yapması istenir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.4.1.2. Deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur.**G.4.1.3. Görsel sanat çalışmasında kompozisyon birliğini oluşturmak için seçimler yapar.**

Görsel sanat çalışmasında sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin bir kompozisyon dâhilinde kullanılması sağlanır.

G.4.1.4. İki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur.

Oluşturulan biçimlerle derinlik etkisi sağlamak için üst üste yerleştirme, ölçüde değişiklik ve kompozisyonda yer değişikliği kullanılır.

G.4.1.5. Gözleme dayalı çizimlerinde kontur çizgisini ve gölgeleme tekniklerini kullanır.

Kontur, tek çizgi olarak ele alınmalıdır. Örneğin çevredeki mimari yapılar seçilebilir. Mimari yapının ışık alan ve almayan yüzeylerini basit düzeyde karalayarak gölgelendirmesi sağlanır.

G.4.1.6. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.

4.2.4. numaralı kazanımda belirtildiği gibi müzelerdeki farklı kültürlere ait eserler incelendikten sonra öğrencilerde oluşan fikirler doğrultusunda (kil vb. malzemelerle) uygulamalar yaptırılabilir. Ayrıca 4.1.7. numaralı kazanımda belirtilen renk ve doku elemanlarını çalışmasında gösterir.

G.4.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Rengin türleri, açık, koyu, yoğun

Doku: Gerçek, yapay

Değer (valör): Bir rengin şiddeti, derecelendirme ve gölgelendirme

Çeşitlilik: Bir veya birden fazla sanat elemanının ilgi yaratmak için bir arada kullanılması

4.2. Kültürel Miras

G.4.2.1. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini söyler.

G.4.2.2. Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır.

Özellikle bu kazanımda tarihî yapılar tercih edilir. En az iki kültüre ait tarihî yapılardaki kubbe, kemer, pencere, kapı, mekân içi süsleme vb. yapı unsurları arasındaki farklılıklara dikkat çekilir.

G.4.2.3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. gibi en az iki kültüre ait sanat eserlerinin form, konu, malzeme, teknik özellikleri vb. bakımından karşılaştırılması sağlanır.

G.4.2.4. Müzedeki farklı kültürlere ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri söyler.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır. Arslan, boğa, kartal, hayat ağacı motifi gibi örnekler üzerinde durulabilir.

G.4.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekleri söyler.

Fotoğraf sanatçısı, heykeltıraş, ressam, mimar, illüstratör, tasarımcı, küratör, restoratör, nakkaş, hattat gibi meslekler üzerinde durulur.

4.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.4.3.1. Soyut, gerçekçi ve figüratif sanat eserleri arasındaki farkları açıklar.

G.4.3.2. Bir sanat eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.

Farklı üsluplarda yapılmış sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilebilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanabilir.

G.4.3.3. Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiğini ifade eder.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.4.3.4. Görsel sanat alanındaki etik kurallara uyar.

Öğrenciye sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak başkasına ait eserlerin kopyalanmaması, akran değerlendirmesinde nesnel davranılması, çalışmaların bir başkasına yaptırılmaması gerektiği vurgulanmalıdır.